

Datum
2022-10-05
Vår referens
Roland Lundberg
Arkitekt SAR
Certifierad Kul

Mottagare
Jonas Söderlind
Umeå kommun

Verkstaden 12, utlåtande kulturmiljö

Byggnaden uppfördes 1953 för Norrlands gasaktiebolags räkning, ritad av E. Röder? tillbyggd redan 1962 som ritades av Erik Herolf ingenjörbyrå. Byggnaden är placerad i en sluttning med allmän väg på två sidor, som ett landmärke man rundar på väg mot punkthusen på skogsbrynet. Fasader av rött tegel med vita oftast småspröjsade fönster. Idag omges byggnaden av senare byggda hallar av plåt, på så sätt upplevs denna byggnad som en särpling i sammanhanget. I framtiden kommer byggnaden omges av bostadsbebyggelse med hög exploatering, och även då blir detta hörn på tomten en accent bland moderna bostäder. Marken är nu asfalterad på hela ytan, i framtiden föreslås en bearbetad plats som kan bli en träffpunkt, något som nu saknas i området.

Som en av de sista industribyggnader i Umeå centrala delar som byggts inte bara för sin funktion, utan även en manifestation av att bygga en tilltalande arkitektur när man visar upp sin verksamhet. Till skillnad mot nutidens rektangulära plåtlådor har denna byggnad en karaktär med sina adderade volymer, anpassade efter verksamheten. Det platta taket förstärker tanken på att huset består av klotsar som fogats samman. Huset står på en målad betongsockel som i flera nivåer trappar sig upp med markens lutning mot öster. Om man bortser från skick och teknisk status utstrålar byggnaden ordning med en klassisk fönstersättning i sina murade väggar. Ett rött tegel med 2-skifts munkförband och vita tvåluftsfönster med småspröjsade bågar av trä visar byggnaden både stabilitet och tradition på samma gång.

Sammanfattning av karaktärsdrag:

- klotsar/ sammanflätade kuber.
- Platta tak
- Symmetriska öppningar

Få material:

- Tegel
- Fönster av trä.
- Papptak
- Betong

(Plåttaket över lastkaj är ett senare tillägg.)

Rädslan för hög energiförbrukning är kanske svår att komma ifrån- att klara dagens energikrav som vi nu räknar är svårt, men med alternativa uppvärmningssystem som bergvärme tillsammans med en energioptimerad fjärrvärme bör det inte bli allt för höga energikostnader. Att tilläggsisolera på utsidan förstör ju gestaltningen, isolera insidan medför att teglet i fasaden fryser sönder ännu mer. Viktigast är att hålla byggnaden varm.

En tung stomme av massivt tegel har vi många byggnader av i Umeå- Stora hotellet, Sparbankshuset, VK-huset, Rådhuset mm där man inte har överskottsenergi från verksamheterna. Den tunga stommen medför ju även att det är en tröghet som parerar temperatursvängningar.

Sammanfattning:

Byggnadens läge i ett framtida modernt bostadsområde har en potential till följd av sin särart under förutsättning att man hittar rätt verksamhet. Det finns stora möjligheter att tillskapa mer ytor i fastigheten genom att hänga in entresolbjälklag där takhöjden är över 8 meter respektive mer än 6 m. Detta under förutsättning att man tillåter håltagning för nya fönster för dessa ytor. I samband med nya håltagningarna för fönster återvinner man teglet från öppningarna till renovering av söderfasadens sönderfrusna tegel. Med fler m² bruksyta sjunker ju även uppvärmningskostnaden per m². Byggnaden tål avseende sin gestaltning dessutom moderna tillägg, material som glas, tegel eller betong, om man bara håller stilen med kuber man adderar till befintlig byggnad med horisontella taklinjer. Öster och norr om byggnaden är möjligt att bygga till. En än mer avancerad variant är att lägga till på höjden.

Viktigt är att man även i framtiden ser byggnaden på avstånd på väg upp mot skogsbrynet.

Det finns nästan inga begränsningar för vilken centrumskapande verksamhet som skulle kunna inrymmas i byggnaden: samlingslokal/ fritidsgård, allaktivitetshus, restaurang, cafe eller en närlivsbutik. Att göra byggnaden tillgänglighetsanpassad är förutom installation av hiss och trappor inte ett stort problem, det måste ju till om byggnaden ska fungera på alla plan.

Att bara riva innebär inte bara ekonomiska kostnader utan är även en miljömässig kostnad i form av den energi som krävs för rivning och borttransport för deponi.

Se även separat underhållsplan/ statusbesiktning

ÅF-Infrastructure AB

Lundberg, Roland
Arkitekt
+46702101980
roland.lundberg@afry.com